განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი
NATIONAL CENTER FOR EDUCATIONAL QUALITY ENHANCEMENT

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის დასკვნა უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის შესახებ

უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის დასახელება

შედარებითი კომერციული სამართლის სამაგისტრო პროგრამა

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სახელწოდება

შპს „შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი“

შეფასების თარიღ(ებ)ი:
23.04-27.05.2021

დასკვნის წარდგენის თარიღი:

19.07.2021

თბილისი

ინფორმაცია უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების შესახებ[1]

დაწესებულების სახელწოდება ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის მითითებით	შპს „შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი“
დაწესებულების საიდენტიფიკაციო კოდი	229275405
დაწესებულების სახე	უნივერსიტეტი

ინფორმაცია საგანმანათლებლო პროგრამის შესახებ

საგანმანათლებლო პროგრამის სახელწოდება	შედარებითი კომერციული სამართალი
უმაღლესი განათლების საფეხური	მაგისტრატურა
მისანიჭებელი კვალიფიკაცია[2]	სამართლის მაგისტრი
დეტალური სფეროს დასახელება და კოდი	0421
ზოგადი განათლების შესაბამისი საფეხურის საგნის/საგნების/საგნობრივი ჯგუფის სწავლების უფლების მითითება (მასწავლებლის მომზადების ინტეგრირებული საბაკალავრო-სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამის ან მასწავლებლის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამის შემთხვევაში)	-
სწავლების ენა	ქართული
ECTS კრედიტების რაოდენობა	120
პროგრამის სტატუსი (ავტორიზებული/აკრედიტებული/პირობით აკრედიტებული/ახალი/საერთაშორისო აკრედიტაცია) შესაბამისი გადაწყვეტილების მითითებით (ნომერი, თარიღი)	აკრედიტებული, აკრედიტაციის საბჭოს 06.08.2020 წლის გადაწყვეტილება 670727

ექსპერტთა ჯგუფის წევრები

თავმჯდომარე (სახელი, გვარი, უსდ/ორგანიზაცია, ქვეყანა)	გიორგი მახარობლიშვილი, სამართლის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო

[1] ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის შემთხვევაში: მიეთითება ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი დაწესებულებები; „დაწესებულების საიდენტიფიკაციო კოდის“ და „დაწესებულების სახის“ მითითება არ არის სავალდებულო უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებული უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებ(ებ)ისათვის

[2] უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებასთან ერთად ერთობლივი უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის განხორციელების შემთხვევაში თუ განსხვავდება მისანიჭებელი კვალიფიკაციის ფორმულირება, მიეთითება ცალ-ცალკე დაწესებულებების მიხედვით

წევრი (სახელი, გვარი, უსდ/ორგანიზაცია, ქვეყანა)	ნონა ზუბიტაშვილი, სსიპ - საქართველოს ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების სააგენტო, უფროსი იურიდიული მრჩეველი, საქართველო

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის შემაჯამებელი დასკვნა

- **ზოგადი ინფორმაცია საგანმანათლებლო პროგრამის შესახებ**

შპს შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტის სამაზგისტრო პროგრამის „შედარებითი კომერციული სამართალი" შემოწმება ცენტრის მიერ დაიგეგმა გეგმიური მონიტორინგის ფარგლებში. მონიტორინგის განხორციელების საფუძველია აკრედიტაციის საბჭოს შუამდგომლობა პროგრამაზე მონიტორინგის განხორციელების თაობაზე.

საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭომ 2020 წლის 6 აგვისტოს MES 6 20 000067072706 გადაწყვეტილების მიღების დროს მიმართა ცენტრს შუამდგომლობით, განეხორციელებინა პროგრამის შეფასება მონიტორინგის პირობებში. წარმოდგენილი სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამა შედარებითი კომერციული სამართალი მოიცავს 120 კრედიტს, საიდანაც 42 კრედიტი დათმობილი აქვს სპეციალობის სავალდებულო სასწავლო კურსებს, 24 კრედიტი - პროფესიულ პრაქტიკას, 24 კრედიტი - არჩევით სპეციალობის სასწავლო კურსებს და 30 კრედიტი - სამაგისტრო ნაშრომს. პროგრამაში გაწერილია პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები, პროგრამის მიზნები და შედეგები, სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები, სასწავლო გეგმა.

- **აკრედიტაციის ვიზიტის მიმოხილვა**

აკრედიტაციის ექსპერტთა ვიზიტი დაწესებულებაში ადგილზე არ განხორციელებულა. აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფმა შეამოწმა გეგმიური მონიტორინგის ფარგლებში წარმოდგენილი დოკუმენტაცია, რომელიც გამოთხოვილ იქნა განათლებლის ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ. მონიტორინგის ფარგლებში გაანალიზებულ იქნა ის სტანდარტები თუ კომპონენტები, რომელთა მიმართაც აკრედიტაციის პროცესის შედეგად გაცემულ იქნა რეკომენდაციები.
აკრედიტაციის საბჭოს სხდომაზე გაცემული რეკომენდაციებისა და გეგმიური მონიტორინგის გეგმის შესაბამისად, ექსპერტების მიერ განხორციელდა I სტანდარტის, II სტანდარტის, მე-4 სტანდარტის 4.1 და 4.2კოპონენტის და V სტანდარტის შეფასება.

- **საგანმანათლებლო პროგრამის სტანდარტებთან შესაბამისობის მოკლე მიმოხილვა**

მონიტორინგის ფარგლებში შესაფასებლად წარმოდგენილ იქნა ის დოკუმენტაცია, რაც ასახავდა საგამნანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემულ რეკომენდაციებზე რეაგირების შედეგს. შესაბამისად, მონიტორინგის ფარგლებში, აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის მიერ შეფასდა ის სტანდარტები, რომელთა მიმართაც

იყო რეკომენდაციები გაწერილი. მიღებული შეფასების შედეგად, პროგრამა შესაბამისობაშია აკრედიტაციის სტანდარტებთან.

- **რეკომენდაციები**

აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემულ იქნა შემდეგი რეკომენდაციები:

- გადაიხედოს პროგრამის სწავლის შედეგები და მასზე გამსვლელი სავალდებულო სასწავლო კურსები, რათა სწავლის შედეგები მიღწევადი და რეალისტური იყოს იმ საგანთა ბადის პირობებში, რაც პროგრამით იქნება შეთავაზებული;
- საგანი - „შედარებითი საკორპორაციო სამართალი“ გადაიხედოს, თემატიკა ჩამოყალიბდეს რელევანტურად და სამაგისტრო პროგრამის შესაბამისად;
- საგნებში „შედარებითი საკორპორაციო სამართალი“ და „კორპორაციული მართვა“ აღმოიფხვრას დუბლირებები და საკითხების გადაფარვა;
- საგანი - „სამართლებრივი არგუმენტაცია და დასაბუთება“ გადაიხედოს და გათვალისწინებულ იქნას ის მასალა და საკითხები რაც ქართულ რეალობაზეც იქნება ორიენტირებული;
- საგნის - „სამართლებრივი წერა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდების“ სახელწოდება და შინაარსი ერთმანეთთან შესაბამისობაში იქნას მოყვანილი და განახლდეს თანამედროვე ლიტერატურით.
- ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურმა ჩაატაროს კვლევა, სტატისტიკურად უარყოფითი ტენდენციის გამომწვევი მიზეზის გამოსარკვევად და აღმოსაფხვრელად;
- აკადემიური/მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარების გეგმა უფრო მკაფიოდ გაიწეროს;
- პროგრამის შინაარსი და მისი მაფორმირებელი სავალდებულო სასწავლო კურსები პროგრამით განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევის შესაძლებლობას ამცირებს. მიზანშეწონილია, გადაიხედოს პროგრამის შინაარსის მაფორმირებელი სასწავლო კურსები და მათი მიმართება პროგრამის სწავლის შედეგებთან.

მონიტორინგის პროცესის შედეგად, აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემული რეკომენდაციები ფაქტობრივად შესრულებულია, თუმცა, კვლავ გამოიკვეთა გარკვეული რეკომენდაციების გაცემის აუცილებლობა. კერძოდ:

2.3. სტანდარტთან მიმართებაში

- „აკადემიური წერისა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდები“ სილაბუსი დაიხვეწოს, რათა შენარჩუნებული იყოს სასწავლო კურსის შინაარსის ლოგიკური ჯაჭვი.
- „სამართლებრივი არგუმენტაცია და დასაბუთება“ სილაბუსი კვლავ გადამუშავდეს რათა მეტად ორინტირებული იყოს ქართულ რეალობაზე. ასევე მიეთითოს უცხოური სასამართლოს გადაწყვეტილებების რეკვიზიტები, გასწორდეს ტექნიკური შეცდომები სასამართლოს დასახელებებთან დაკავშირებით. სასამართლო გადაწყვეტილებები

შეირჩეს კომერციული სამართლისათვის პირდაპირ დაკავშირებული თუ არა, შედარებით რელევანტური სასამართლო პრაქტიკით.

- რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

- საუკეთესო პრაქტიკის მოკლე მიმოხილვა (არსებობის შემთხვევაში)

- ხელახალი აკრედიტაციისას, მნიშვნელოვანი მიღწევებისა და/ან პროგრესის მოკლე მიმოხილვა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

პროგრამის შესაბამისობა აკრედიტაციის სტანდარტებთან

1. საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა

პროგრამას აქვს ნათლად ჩამოყალიბებული მიზნები და სწავლის შედეგები, რომლებიც ლოგიკურადაა ერთმანეთთან დაკავშირებული. პროგრამის მიზნები შეესაბამება უნივერსიტეტის მისიას, მიზნებსა და სტრატეგიულ გეგმას. პროგრამის გაუმჯობესებისთვის მუდმივად ფასდება პროგრამის სწავლის შედეგები.

1.1 პროგრამის მიზნები

პროგრამის მიზნები ასახავს, თუ რა ცოდნის, უნარებისა და კომპეტენციების მქონე კურსდამთავრებულის მომზადებისკენ არის მიმართული და რა წვლილი შეაქვს სფეროსა და საზოგადოების განვითარებაში.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

პროგრამას აქვს გაწერილი მიზნები, რომელიც ასახავს თუ რა ცოდნის, უნარებისა და კომპეტენციის მქონე კურსდამთავრებულის მომზადებისკენ არის მიმართული.

პროგრამის მიზნებია:

- იცნობს, ეროვნული მოწესრიგების ჩარჩოს მიღმა, გლობალურ საერთაშორისო, განვითარებული ქვეყნების ეროვნული მოწესრიგების,1 ევროპულ რეგიონულ დონეზე კომერციული ურთიერთობების რეგულირების თეორიულ-დოგმატურ მიღწევებსა და აკუმულირებულ გამოცდილებას;
- ფლობს შედარებითსამართლებრივ და ემპირიულ მეთოდებზე დაყრდნობით, ინტერ-დისციპლინური და სამართლის სხვადასხვა მომიჯნავე ქვედარგებში მოქმედი მექანიზმებისა და მოწესრიგების სტანდარტების ანალიზისა და სინთეზის გზით კომერციული სამართლის განმავითარებელი კვლევის განხორციელებისა და შედეგების დანერგვის უნარს, ადეკვატური, სხვა მექანიზმთა შორის, კანონშემოქმედებითი საქმიანობის გზით;
- აქვს პროფესიული ცოდნის დამოუკიდებლად გაღრმავების შესაძლებლობა, თვითორგანიზებული და მიზანმიმართული სამუშაოს ჩატარების გზით;
- შეძლებს ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე სავაჭრო და, ზოგადად, ბიზნეს სფეროში კერძო და მომიჯნავე საჯარო ურთიერთობათა დონეზე წარმოშობილი პრაქტიკული პრობლემების და კონფლიქტების ეტიმოლოგიის იდენტიფიცირებას და რაციონალურ მოწესრიგებას საერთაშორისოდ აღიარებული ღირებულებებისა და პროფესიული ეთიკის სტანდარტების საფუძველზე.

პროგრამის მიზნები ნათლად არის ჩამოყალიბებული და ასახავს თუ რა წვლილი შეაქვს დარგის განვითარებაში. პროგრამის გარკვეული ასპექტები საჯარო და ხელმისაწვდომია.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები:

- პროგრამის მიზნები;

- საგანმანათლებლო პროგრამა;
- ვებ-გვერდი: [https://ibsu.edu.ge/ge/law-page/second-master-s/]

რეკომენდაციები:

- წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

- არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

შეფასება

o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა

√ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

1.2 პროგრამის სწავლის შედეგები

- პროგრამის სწავლის შედეგები აღწერს იმ ცოდნას, უნარებსა ან/და პასუხისმგებლობასა და ავტონომიურობას, რომლებსაც სტუდენტი იძენს პროგრამის დასრულებისას;
- პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პროცესი მოიცავს სწავლის შედეგების გასაზომად საჭირო მონაცემთა განსაზღვრას, შეგროვებასა და ანალიზს;
- შეფასების შედეგები გამოიყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი
პროგრამის სწავლის შედეგები აღწერს იმ ცოდნასა, უნარებსა და პასუხისმგებლობა/ავტონომიურობას, რასაც სტუდენტი შეიძენს პროგრამის დასრულებისას. პროგრამის სწავლის შედეგები შეესაბამება პროგრამის მიზნებს, არის გაზომვადი და რეალისტური. პროგრამის სწავლის შედეგები შეესაბამება კვალიფიკაციის შესაბამის დონეს და მისანიჭებელ კვალიფიკაციას. პროგარამაზე განხორციელებული აკრედიტაციის ვიზიტის დროს ექსპერტთა ჯგუფის მიერ გაიცა რეკომენდაცია პროგრამის სწავლის შედეგების გადახედვასთან დაკავშირებით, რაც განპირობებული იყო პროგრამის სწავლის შედეგების მაფორმირებელი სასწავლო კურსების მოდიფიცირების საჭიროებიდან გამომდინარე. პროგრამის შემადგენელი სავალდებულო სასწავლო კურსების გადახედვის აუცილებლობა, როგორც წესი, ხდება პროგრამის სწავლის შედეგების გადახედვის წინაპირობა. მოცემულ შემთხვევაში, შედარებითი კომერციული სამართლის სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამის სასწავლო კურსები გადახედილ იქნა და განახლდა მათი მიმართება პროგრამის სწავლის შედეგებთან. კერძოდ, სავალდებულო სასწავლო კურსებს დამატებული აქვს სასწავლო კურსი „შედარებითი სანივთო სამართალი“ და „შედარებითი საკორპორაციო სამართალი“. პროგრამის სწავლის შედეგები ითვალისწინებდა მათ შორის იმ შედეგებს რაც ამ ორი სასწავლო კურსით, წინა აკრედიტაციის პროცესში, არჩევითი სასწავლო კურსების ფორმატით იყო წარმოდგენილი. წარმოდგენილ დოკუმენტებში მოცემულია პროგრამის სწავლის მიზნებისა და სწავლის შედეგების რუკა და პროგრამის სასწავლო სავალდებულო კურსებისა და პროგრამის სწავლის შედეგების ურთიერთმიმართება, რომელიც შეესაბამება პროგრამით განსაზღვრულ მონაცემებს. პროგრამის სწავლის შედეგების ფორმირებაში მონაწილეობას ღებულობს სავალდებულო სასწავლო კურსები და სამაგიტრო პროგრამის შემთხვევაში - სამაგისტრო ნაშრომი. წარმოდგენილი ცვლილებებისა და პროგრამის სწავლის შედეგების ანალიზის შედეგად, შეიძლება ითქვას, რომ დაწესებულებას სწორად აქვს განსაზღვრული ეს ორი კომპონენტი. შესაბამისად, სწავლის შედეგებთან დაკავშირებული რეკომენდაცია შესრულებულად უნდა ჩაითვალოს. პროგრამას განსაზღვრული აქვს სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი და გეგმა.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები • საგანმანათლებლო პროგრამა; • აკადემიური საბჭოს სხდომის ოქმი #20; • პროგრამის სწავლის მიზნებისა და შედეგების რუკა; • სასერტიფიკატო გამოცდის შედეგები; • სამაგისტრო პროგრამის ანგარიში 2021.
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ

პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ○
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა ✓ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა	✓			

2. სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები, პროგრამის სტრუქტურა, შინაარსი, სწავლება-სწავლის მეთოდები და სტუდენტთა შეფასება უზრუნველყოფს დასახული მიზნებისა და მოსალოდნელი სწავლის შედეგების მიღწევას.

2.1 პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები

უსდ-ს განსაზღვრული აქვს პირთა პროგრამაზე დაშვების შესაბამისი, გამჭვირვალე, სამართლიანი, საჯარო და ხელმისაწვდომი წინაპირობები და პროცედურები.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

პროგრამას განსაზღვრული აქვს დაშვების წინაპირობა, რომელიც გამჭვირვალე, სამართლიანი და ხელმისაწვდომია. პროგრამაზე დაშვების წინაპირობებია:

- სამართლის ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი
- საერთო სამაგისტრო გამოცდა
- საუნივერსიტეტო გამოცდა სპეციალობასა და ინგლისურ ენაში (B2) (ინგლისური ენის გამოცდის ჩაბარებისგან თავისუფლდებიან პირები, რომელთაც ბაკალავრის აკადემიური ხარისხი მიენიჭა ინგლისურენოვანი საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შედეგად ან აქვთ ინგლისური ენის B2 დონეზე ფლობის დამადასტურებელი საერთაშორისო სერტიფიკატი (TOEFL IBT, TOLES Advanced. IELTS და FCE) კანონმდებლობით დადგენილი სხვა წესი

პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები და პროცედურები შეესაბამება მოქმედ კანონმდებლობას, საჯარო და ხელმისაწვდომია.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები:

- საგანმანათლებლო პროგრამა;
- პროგრამაზე დაშვების წინაპირობები.

რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ○
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა √ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.2 საგანმანათლებლო პროგრამის სტრუქტურა და შინაარსი
პროგრამა შედგენილია უსდ-ში მოქმედი საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების მეთოდოლოგიის გამოყენებით. პროგრამის შინაარსი ითვალისწინებს პროგრამაზე დაშვების წინაპირობებსა და სწავლის შედეგებს. პროგრამის სტრუქტურა თანმიმდევრული და ლოგიკურია. შინაარსი და სტრუქტურა უზრუნველყოფს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას. მისანიჭებელი კვალიფიკაცია შესაბამისობაშია პროგრამის შინაარსთან და სწავლის შედეგებთან.
სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი პროგრამა შედგენილია უსდ-ში მოქმედი საგანმანათელბლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების მეთოდოლოგიის გამოყენებით. პროგრამის შინაარსი, მოცულობა და კომპლექსურობა შეესაბამება სწავლების საფეხურს. პროგრამის შინაარსი ითვალისწინებს პროგრამაზე დაშვების წინაპირობებს.

პროგრამის შინაარსი და სტრუქტურა შესაბამისობაშია მისანიჭებელ კვალიფიკაციასთან. პროგრამა აგებულია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და ევროპული ტრანსფერის სისტემის შესაბამისად.
საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემული რეკომენდაციები ურთიერთკავშირშია პროგრამის სწავლის შედეგებთან. კერძოდ, პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევის ერთგვარი ინსტრუმენტი სწორედ საგანმანათლებლო პროგრამის შემადგენელი სავალდებულო სასწავლო კურსების ერთობლიობაა. შესაბამისად, აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემული რეკომენდაცია უკავშირდებოდა, მათ შორის, სასწავლო კურსების ბადის განახლებას იმგვარად, რომ პროგრამის სწავლის შედეგებზე გასვლა უზრუნველყოფილი ყოფილიყო. შესაბამისად, სავალდებულო სასწავლო კურსებს დამატებული აქვს სასწავლო კურსი „შედარებითი სანივთო სამართალი" და „შედარებითი საკორპორაციო სამართალი". პროგრამის სწავლის შედეგები ითვალისწინებდა, მათ შორის, იმ შედეგებს, რაც ამ ორი სასწავლო კურსით, წინა აკრედიტაციის პროცესში, არჩევითი სასწავლო კურსების ფორმატით იყო წარმოდგენილი. აღნიშნულ ნაწილში უნივერსიტეტს განხორციელებული აქვს ცვლილებები, რაც დასტურდება წარმოდგენილი დოკუმენტაციით. შესაბამისად, რეკომენდაცია შესრულებულად უნდა ჩითვალოს.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- საგანმანათლებლო პროგრამა;
- აკადემიური საბჭოს სხდომის ოქმი #20;
- სამაგისტრო პროგრამის ანგარიში 2021.

რეკომენდაციები:

წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
-

შეფასება
ი გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა ✓ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.3. სასწავლო კურსი
➢ ძირითადი სფეროს თითოეული სასწავლო კურსის სწავლის შედეგები შეესაბამება პროგრამის სწავლის შედეგებს, ხოლო ყოველი სასწავლო კურსის/საგნის/მოდულის/კონცენტრაციის შინაარსი და კრედიტების რაოდენობა შეესაბამება ამ კურსის სწავლის შედეგებს; ➢ სილაბუსში მითითებული სასწავლო მასალა დაფუძნებულია სწავლის სფეროს აქტუალურ მიღწევებზე და უზრუნველყოფს პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევას.
სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემული რეკომენდაციები შეეხო რამდენიმე სასწავლო კურსს. სასწავლო კურსი „შედარებითი საკორპორაციო სამართლი“, გარკვეულწილად, განახლებულია - მისი შინაარსის მაფორმირებელი თემატიკა შედარებითსამართლებრივ კონტექსტზეა აქცენტირებული, რაც შესაძლებლობას იძლევა საკორპორაციოსამართლებრივად რელევანტური საკითხები ტრანსნაციონალურ დონეზე აითვისოს სტუდენტმა. წარმოდგენილი სასწავლო კურსის სილაბუსისა და ანგარიშის მიხედვით, ასევე, განახლებულია რიგი ლიტერატურა, რაც სტუდენტს შესაძლებლობას აძლევს აითვისოს სილაბუსით გათვალისწინებული თემატიკა. შესაბამისად, ხსენებული რეკომენდაცია შესრულებულად შეიძლება ჩაითვალოს. „კორპორაციული მართვის“ სასწავლო კურსით გათვალისწინებული საკითხები, თავის მხრივ, არსებით თანხვედრაში არ მოდის „შედარებითი საკორპორაციო სამართლის“ სასწავლო კურსის სილაბუსთან. შესაბამისად, კორპორაციული მართვისა და შედარებითი საკორპორაციო სამართლის სილაბუსებით გათვალისწინებული საკითხების გადაფარვის აღმოფხვრის შესახებ რეკომენდაცია შესრულებულად უნდა ჩაითვალოს. საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 2020 წლის 6 აგვისტოს გადაწყვეტილებით აკრედიტაციის საბჭომ განსაზღვრა შემდეგი რეკომენდაცია: სასწავლო კურსი „სამართლებრივი არგუმენტაცია და დასაბუთება“, გადაიხედოს და გათვალისწინებულ იქნას ის მასალა და საკითხები, რაც ქართულ რეალობაზეც იქნება

ორიენტირებული;

უსდ-ს მიერ წაროდგენილი რეკომენდაციების შესრულების თაობაზე ანგარიშის მიხედვით, უსდ-მ სასწავლო კურსის შინაარსში დაამატა გარკვეული ასპექტები ქართული სამართლიდანაც. სახელდობრ, პარალელურ რეჟიმში ხდება ამერიკული და ქართული ინსტიტუტების მიდგომების განხილვა ადგილობრივი რეალობის გათვალისწინებით. ამასთანავე, სილაბუსში შეტანილ იქნა ქართული სასამართლო (როგორც საერთო სასამართლოებში, ასევე საკონსტიტუციო) პრაქტიკაში განხილული საქმეც. სილაბუსს დაემატა ქართული ლიტერატურაც, რაც უსდ-ს განცხადებით გამოსადეგი იქნება სამომავლოდ საქართველოში მოღვაწე პრაქტიკოსი იურისტებისათვის და შესაბამისობაში მოიყვანს სილაბუსის თემატიკას მის საბოლოო შედეგებთან. ამ მიმართულებით, ექსპერთა ჯგუფი განხორციელებულ ცვლილებებს იზიარებს.

აღნიშნულ საგანთან მიმართებით, კვლავ აქტუალურია, სასამართლო პრაქტიკის შერჩევა. სასურველია პრაქტიკა რელევანტური იყოს სამაგისტრო პროგრამის სპეციალიზაციისთვის. კერძოდ, სასამართლო პრაქტიკა მიზანშეწონილია ამორჩეული იყოს კომერციული სამართლის სფეროდან, რაც ასევე უხვადაა ამერიკულ პრეცედენტულ სამართალში. სილაბუსში ამჟამად მითითებული უცხოენოვანი სასამართლო გადაწყვეტილების მხოლოდ მცირედი ნაწილი შეიძლება განხილული იყო კომერციული სამართლისათვის რელევანტური საკითხების ჭრილში. მიუხედავად იმისა, რომ საგანი არ არის ორიენტირებული კომერციული სამართლზე, სამაგისტირო პროგრამის სპეცილიზაციიდან გამომდინარე ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ სასწავლო კურსის ფარგლებში გამოყენებული იყოს ისეთი გადაწყვეტილებები, რომელიც პირდაპირ შეიძლება არ გამომდინარეობდეს კომერციული სამართლიდან, თუმცა შეიცავდეს სასამართლოს მსჯელობას სამაგისტროს პროგრამის სპეცილიზაციისთვის შედარებით რელევანტურ საკითხებზე. რაც შეეხება ქართულ სასამართლო პრაქტიკას, წარმოდგენილია მხოლოდ ერთი დავა, რომელსაც არ ახლავს კონკრეტული რეკვიზიტები. სილაბუსში გათვალისწინებულ აშშ-ს სასამართლო პრაქტიკასთან შედარებით, ქართული სამართლიდან მხოლოდ ერთი დავა ძალიან მწირია. სამართლებრივი არგუმენატციის და დასაბუთების სწავლების პროცესში, აშშ-ს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებები არის ერთ-ერთი საუკეთესო მაგალითი, თუმცა ეს არ უნდა გამორიცხავდეს პარალელურად ქართული რეალობის/პრაქტიკის ადეკვატური მოცულობით განხილვას.

ასევე, სილაბუსში სასწავლო მასალაში მითითებულ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით დაბნეულობის თავიდან ასაცილებლად, გადაწყვეტილებებს მიეთითოს რეკვიზიტები, (მაგალითად, სილაბუსში მითითებული „United States Supreme Court Dorest Yacht Co. V. Home Office;" იძებნება დიდი ბრიტანეთის სასამართლო გადაწყვეტილებად და არა აშშ-ს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებად; MacPherson v. Buick Motor Co., იძებნება ნიუ იორკის შტატის სააპელაციო გადაწყვეტილებად და არა აშშ-ს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებად და ა.შ.).

საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის საბჭოს 2020 წლის 6 აგვისტოს გადაწყვეტილებით აკრედიტაციის საბჭომ განსაზღვრა შემდეგი რეკომენდაცია: სასწავლო

კურსი „სამართლებრივი წერა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდების“ სახელწოდება და შინაარსი ერთმანეთთან შესაბამისობაში იქნას მოყვანილი და განახლდეს თანამედროვე ლიტერატურით.

უსდ-ს მიერ წარმოდგენილი რეკომენდაციების შესრულების თაობაზე ანგარიშითა და სასწავლო კურსის სილაბუსით დგინდება, რომ უსდ-მ სასწავლო კურსის სილაბუსში განახორციელა შემდეგი ცვლილებები: სასწავლო კურსის სახელწოდება შეიცვალა შემდეგნაირად: „აკადემიური წერისა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდები.“ ასევე სასწავლო კურსს დაემატა ორი სახელმძღვანელო (რუსიაშვილი,გ.,შალიკაშვილი,მ.,აკადემიური წერა იურისტებისათვის, თბილისი, 2020;) დოლიძე, ა, აკადემიური წერა სამართალში, თბილისი, 2017.)

შესაბამისად, ახალი სახელწოდებიდან გამომდინარე სასწავლო კურსი უნდა ეხებოდეს აკადემიურ წერასა და სამეცნიერო კვლევებს. ამავდროულად, სასწავლო კურსის შინაარსი კვლავ შეიცავს თემატიკას, რომელიც წარმოადგენს სამართლებრივი წერის საკითხს და ნაკლებად ჯდება აკადემიური წერისა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდების საკითხებში. კერძოდ, მე-4 კვირაში გათვალისწინებულია თემატიკა: სამართალშემოქმედების პროცესი. თუმცა სამართალშემოქმედების პროცესი ცალსახად არ არის აკადემიური წერის ნაწილზე, რაზეც შესაბამისი განმარტება გაკეთდა კიდეც აკრედიტაციის საბჭოს სხდომაზე. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სამართალშემოქმედების პროცესს, რომელიც მე-4 კვირაში არის შეთავაზებული, წინ უსწრებს სამეცნიერო კვლევის წყაროები და შემდეგ მოსდევს საკითხები: სასამართლო გადაწყვეტილების დამუშავება და გამოყენება, სამაგისტრო ნაშრომისთვის საკვლევი საკითხის შერჩევა და სხვა, რომელიც ნამდვილად შეესაბამება კურსის ამჟამინდელ სახელწოდებას. აღნიშნულის გამო, რჩება შთაბეჭდილება, რომ მე-4 კვირის თემატიკა, საერთო კონტექსტიდან ამოვარდნილია, უადგილოდ წარმოდგენილია აკადემიური წერის ექსკლუზიურ საკითხებს შორის. შესაბამისად, აღნიშნულ სასწავლო კურსში თემატიკა (კერძოდ, სამართალშემოქმედების პროცესი) მცირედით კვლავ საჭიროებს სახელწოდების კონტექსტში შესაბამისობაში მოყვანას. ხოლო, იმ შემთხვევაში თუ ამ სასწავლო კურსში არსებობს სამართალშემოქმედების პროცესის, როგორც სამართლებრივი წერის ერთ-ერთი მთავარი მიმართულების დატოვების აუცილებელობა, მაშინ სასურველია მოხდეს თემატიკის ლოგიკურად გადაჯგუფება.

დამატებით უნდა აღინიშნოს, რომ აღნიშნული სასწავლო კურსის სამაგისტრო პროგრამასთან კორელაციაში განხილვის შედეგად, უმჯობესი იქნებოდა, სასწავლო კურსში ცვლილებები იმგვარად განხორციელებულიყო, რომ მთლიანად აკადემიურ წერასა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდებზე გადასვლის ნაცვლად, ორინტირებული ყოფილიყო სამართლებრივი წერის იმგვარ სასწავლო კურსზე, რომელიც პრაქტიკულად გამოსადეგი იქნებოდა სტუდენტებისათვის. ამავდროულად, პროგრამის სწავლის შედეგებზე გასვლას უფრო მეტად უზრუნველყოფდა, რადგანაც სწავლის შედეგების მიხედვით სტუდენტს უნდა შეეძლოს ადგილობრივი თუ საერთაშორისო ბიზნესპროექტების რეალიზაციაში სამართლებრივი მხარდაჭერის (სამართლებრივ-დოკუმენტალური უზრუნველყოფა ქართულ და ინგლისურ ენებზე) უზრუნველყოფა.

აქედან, გამომდინარე სასურველია 1. სხვადასხვა საგნებში წერტილოვნად შესაბამისი

სამართლებრივი დოკუმენტაციის მუშაობის მეთოდიკის შეტანა, რელევანტურ სასწავლო კურსებში (მაგალითისთვის: საერთაშორისო ნასყიდობის ხელშეკრულების ანალიზი/შედგენა საერთაშორისო ნასყიდობის სამართალში და ა.შ) ან 2. სამართლებრივი წერის სასწავლო კურსის იმგვარად ფორმირება, რომ სტუდენტს თავის სპეციალობასთან შესაბამის ძირითად სამართლებრივ დოკუმენტაციაზე მუშაობის/ანალიზის სასწავლო პრაქტიკა გააჩნდეს. აღსანიშნავია, რომ სპეციალიზაციისთვის რელევანტური სამართალბრივი დოკუმენტაციის შედგანზე მუშაობა სავარაუდოდ ხდება იურიდიული კლინიკის ფარგლებში, რადგანაც სწორედ ამ კურსის სწავლის შედეგებშია გაწერილი კომერციულ სფეროში სამართლებრივი ხასიათის დოკუმენტაციის შედგენისა და დაინტერესებული მხარეებისათვის საკუთარი პოზიციების ადეკვატური წარმოჩენის უნარი. კლინიკის სილაბუსიდან გამომდინარე, შეუძლებელია იდენტიფიცირება, რა ტიპის დოკუმენტებზე მუშაობენ მაგისტრანტები, რა მეთოდს ეფუძნება დოკუმენტების შედგენა, ხდება თუ არა აქცენტირება, მაგ. სპეცილიზაციისთვის რელევანტური ხელშეკრულების ანალიზზე, განსაკუთრებით პრაქტიკული მნიშვნელობის სამართლებრივი რისკების იდენტიფიცრების უნარების გამომუშავებაზე და ა.შ. გასათვალისწინებელია, რომ კლიენტის სამართლებრივი-დოკუმენტალური უზრუნველყოფა იურიდიული საქმიანობის მთავარი მიმართულებაა. რელევანტურ საგნებში ან ერთ სპეციალიზებულ საგანში (მაგ. სამართლებრივი წერა) სპეცილიზაციისთვის აუცილებელი სამართლებრივი დოკუმენტების შექმნის/ანალიზის კომპონენტის კონცენტარციის გარეშე, მითითებულ შედეგზე გასვლა არარეალისტურია. ასევე, დასახელებული საკითხის განსაკუთრებული პრაქტიკული მნიშვნელობისა და თავად სამაგისტრო პროგრამის სპეცილიზაციიდან გამომდინარე ყურადღება უნდა მიექცეს, რომ კომერციული სამართლის ფარგლებში, სამართლებრივი წერის თუ კომერციულ სფეროში სამართლებრივი ხასიათის დოკუმენტაციის შედგენის თაობაზე ადეკვატური ცოდნისა და უნარების გადაცემა სტუდეტებისთვის უზრუნველყოს პერსონალმა, რომელსაც გააჩნია კომერციულ სფეროში პრაქტიკული საქმიანობის შესაბამისი გამოცდილება.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები • საგანმანათლებლო პროგრამა; • სასწავლო კურსების „შედარებითი საკორპორაციო სამართალი“, „კორპორაციული მართვა“, აკადემიური წერისა და სამეცნიერო კვლევის მეთოდები“, „სამართლებრივი არგუმენტაცია და დასაბუთება“ სილაბუსები; • აკადემიური საბჭოს სხდომის ოქმი #20; • სამაგისტრო პროგრამის ანგარიში 2021.
რეკომენდაციები: • „აკადემიური წერისა და სამეცნიერო კვლების მეთოდები“ სილაბუსი დაიხვეწოს, რათა შენარჩუნებული იყოს სასწავლო კურსის შინაარსის ლოგიკური ჯაჭვი. • „სამართლებრივი არგუმენტაცია და დასაბუთება“ სილაბუსი კვლავ გადამუშავდეს

რათა მეტად ორინტირებული იყოს ქართულ რეალობაზე. ასევე მიეთითოს უცხოოური სასამართლოს გადაწყვეტილებების რეკვიზიტები, გასწორდეს ტექნიკური შეცდომები სასამართლოს დასახელებებთან დაკავშივშირებით. სასამართლო გადაწყვეტილებები შეირჩეს კომერციული სამართლისათვის პირდაპირ დაკავშირებული თუ არა, შედარებით რელევანტური სასამართლო პრაქტიკით.

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
-

შეფასება

o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა

☐ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

✓ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.4 პრაქტიკული, სამეცნიერო/კვლევითი/შემოქმედებითი/საშემსრულებლო და ტრანსფერული უნარების განვითარება

პროგრამა უზრუნველყოფს, სწავლის შედეგების შესაბამისად, სტუდენტთა პრაქტიკული, სამეცნიერო/კვლევითი/შემოქმედებითი/საშემსრულებლო და ტრანსფერული უნარების განვითარებას და/ან მათ კვლევით პროექტებში ჩართვას.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

პროგრამა, სწავლის საფეხურის შესაბამისად, უზრუნველყოფს სტუდენტებისათვის პრაქტიკული უნარების გამომუშავებას. პროგრამის პრაქტიკული კომპონენტი დაგეგმილია პროგრამის სწავლის შედეგების შესაბამისად. პრაქტიკის გავლის პერიოდში სტუდენტს

ხელმძღვანელობას უწევს დარგის კვალიფიციური პირი.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები: • საგანმანათლებლო პროგრამა; • სამეცნიერო-კვლევითი მაჩვენებელი.
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ○
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა √ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.5 სწავლება-სწავლის მეთოდები
პროგრამა ხორციელდება სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლება-სწავლის მეთოდების გამოყენებით. სწავლება-სწავლის მეთოდები შეესაბამება სწავლების საფეხურს, კურსის შინაარსს, სწავლის შედეგებს და უზრუნველყოფს მათ მიღწევას.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

თითოეული სასწავლო კურსის სწავლება-სწავლის მეთოდების შეესაბამება აკადემიური უმაღლესი განათლების საფეხურსა და კურსის შინაარსს.

სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები: სწავლებისა და სწავლის ფორმატი მოიცავს: ლექცია-სემინარებს, ინდივიდუალურ, ჯგუფურ და პრაქტიკულ სამუშაოებს, საშინაო დავალებებს, პრეზენტაციებს, სასწავლო პრაქტიკას (იმიტირებული პროცესები, სამართლებრივი ამოცანები და სხვა), პრაქტიკოს იურისტთა მასტერკლასებს, იურიდიულდა მედიაციის კლინიკებს.

სასწავლო პროცესში გამოიყენება სწავლებისა და სწავლის შემდეგი მეთოდები:
როლური თამაში - სპონტანური, კრეატიული და რეალურთან მიახლოებული სწავლების სტრატეგია, რაც გულისხმობს მონაწილეების მიერ სხვა პირთა როლის მორგებას და გათამაშებას. როლური თამაში არის სწავლის ეფექტური სტრატეგია, რადგან იგი აიძულებს მონაწილეებს, კარგად გაიაზრონ იმ ინდივიდის როლი, რომელსაც ისინი მოცემულ მომენტში განასახიერებენ. ამასთანავე როლური თამაში გულისმობს სტუდენტის უშუალო ჩართულობას და რეალურ სიტუაციასთან მიახლოებას. როლური თამაშები კარგად გამოიყენება იურიდიული განათლების კონტექსტში, სადაც სასამართლოს საქმიანობის წარმოსახვას ითვალისწინებს. სტუდენტებისთვის უჩვეულო როლში ყოფნა მათ აძლევთ საშუალებას სიტუაცია დაინახონ სხვა პერსპექტივიდან. როლური თამაში საინტერესოა კრიტიკული აზროვნების, გადაწყვეტილების მიღებისა და მტკიცების უნარების განვითარებისათვის.
საკლასო სიმულციები სამართლის სწავლებისთვის - მოიცავს შემდეგს: სასამართლო განხილვები, იმიტირებული პრცესები; დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული საშუალებები: მედიაცია, არბიტრაჟი, მოლაპარაკებები. კლიენტის გამოკითხვა და კლიენტის კონსულტირება; კანონის მიღების პროცესი; საპარლამენტო დებატები; საკანონმდებლო საქმიანობა (კანონის მომზადების პროცესი). საკლასო სიმულციის ეტაპები: იმ საგანმანათლებლო მიზნის განსაზღვრა, რომელსაც ემსახურება სიმულცია; შესაბამისი კაზუსის მომზადება, რომელიც საფუძვლად უნდა დაედოს სიმულციას; სიმულციის გათამაშება; სიმულციის შეფასება; სიმულციის გადამუშავება.
საკანონმდებლო სიმულცია - ამ აქტივობის გამოყენება შესაძლებელია ნებისმიერ საკითხზე, რომლის საკანონმდებლო მოსმენა შესაძლებელია ქალაქის საბჭოსა თუ ქვეყნის საკანონმდებლო ორგანოში. მნიშვნელოვანია, სტუდენტების ნაწილი წარმოადგენდეს კანონმდებელს, ხოლო მეორე ნაწილი მოსახლეობას ან დაინტერესებულ ჯგუფს. სტუდენტები გაყოფილნი იქნებიან შემდეგ როლებზე: ა)კანონმდებლები ან კომიტეტის წევრები - საშუალოდ 5-9 კანონმდებელი, მაგრამ ეს რიცხვი შეიძლება შეიცვალოს სტუდნტების რაოდენობის გათვალისწინებით.ერთი კანონმდებელი დაინიშნება კომიტეტის თავმჯდომარედ. ბ) მოწმეები - მოწმეები რაოდენობა და ტიპი დამოკიდებულია კოკრეტულ საქმეზე.მოწმებმა აუცილებლად უნდა წარმოადგინონ განსხვავებული შეხედულებები.
სასამართლო პრაქტიკის შესწავლა - სასამართლო პრაქტიკის შესწავლა მოითხოვს სტუდენტებისაგან პრობლემური სიტუაციების გაანალიზებას და დასკვნების გამოტანას შესაბამის

გადაწყვეტილებებში. არსებობს სასამართლო პრაქტიკის შესწავლის სხვადასხვა ფორმა: სასამართლო პრეცედენტებზე დაფუძნებული სამართლებრივი საქმეები; სავარაუდო სიტუაციები, რომლებიც მოიცავს დავების ან რაიმე დილემის გადაწყვეტას; ასევე რეალურ სიტუაციებს ჟურნალ-გაზეთებიდან, წიგნებიდან ან სხვა რესურსებიდან. სასამართლო პრაქტიკის შესწავლა ძირითადად დაფუძნებულია წერილობით ფორმაზე, ასევე შესაძლოა წარმოდგენილი იყოს აუდიოვიზუალური საშუალებებით, როგორიცაა ფილმის ყურება და აუდიოჩანაწერის მოსმენა. პრაქტიკა ძირითადად მოიცავს შემდეგ ელემენტებს: ფაქტების აღწერას; პრობლემების გადაწყვეტას; არგუმენტებზე და განსხვავებულ პრობლემებზე მითითებას; გადაწყვეტილებას ან შედეგს წარმოდგენილ საქმეზე; მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველს.

იმიტირებული სასამართლო პროცესი - იმიტირებული სასამართლო პროცესი წარმოადგენს როლურ თამაშს, რომელიც გულისხმობს სააპელაციო ან უზენაესი სასამართლოს განხილვებს. სასამართლო ნაფიც მსაჯულთა შემადგენლობით განიხილავს ქვემდგომი სასამართლოს გადაწყვეტილებას. მოწმეებს არ იძახებენ. ძირითადი ფაქტებიც არ არის სადავო. არგუმენტები მომზადებულია და წარმოდგენილი სასამართლო კომპეტენციაში შემავალ საკითხებთან დაკავშირებით(მაგ: რომელიმე კანონის კონსტიტუციურობა). მვინაიდან იმიტირებული სასამართლო პროცესები არ არის დამყარებული მხოლოდ მოწმის სანდოობაზე, ისინი წარმოადგენენ ეფექტურ სტრატეგიას სტუდენტების ყურადღების ფოკუსირებისათვის სამართლის ძირითად პრინციპებსა და კონცეფციებზე.

მაგალითების შესწავლა: სამართლებრივი საკითხების სწავლების ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული და ეფექტური მეთოდი, რაც სტუდენტებს აძლევს საშუალებას კანონი რეალურ საქმეებსა და სიტუაციებს მიუსადაგონ. მაგალითები წინასწარ უნდა იყოს შედგენილი და სწავლების მიზანს მორგებული. სასურველია, მეთოდი გაერთიანდეს სხვა ისეთ მეთოდებთან, როგორიც არის დისკუსია მცირე ჯგუფებში, როლური თამაშები, აზრთა/იდეების გაცვლა და სხვა.

კაზუსის მომზადება: კაზუსი არის ლექტორის მიერ დასმული სამართლებრივი პრობლემა, რომელიც საჭიროებს გადაჭრას. ამ დროს სტუდენტები წარმოიდგენენ, რომ ქმნიან დეტექტიურ ისტორიას. კაზუსის მომზადებას იწყებენ იმ პრობლემათა ჩამონათვალით, რომელთა განხილვაც მათ სურთ კაზუსის მეშვეობით. სასურველია კაზუსი შეიცავდეს: შესავალს; ფაქტების და წინაისტორიის აღწერას; გამოსაყენებელ სამართლის ნორმებს; სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაჭრაც უნდა მოხდეს.

შემთხვევის ანალიზი (Case study) - პროფესორი სტუდენტებთან ერთად ლექციაზე განიხილავს კონკრეტულ რეალურ ან ჰიპოთეტურ შემთხვევებს, მათი ყოველმხრივი და საფუძვლიანად შეისწავლის მიზნით. მეთოდი მიზნად ისახავს როგორც კონკრეტული საკითხის არსებული გადაწყვეტის ანალიზს, ისე კონკრეტიკის განზოგადების შესაძლებლობის შეფასებას.

დიალოგი სოკრატეს მეთოდით - სოკრატეს მეთოდი წინასწარ შექმნილი ან არასწორად გაგებული სასამართლო გადაწყვეტილებების გამოკვლევის მიზნით ეხმარება სტუდენტებს, ჩამოუყალიბდეთ კვლევისა და კრიტიკული აზროვნების უნარი. სამართლის სტუდენტებთან პროდუქტიულია სოკრატეს დიალოგის შემდეგი ტიპების გამოყენება: ცოდნა, ანალოგია-შედარება და კრიტიკული აზროვნება. ა) ცოდნა - აღნიშული ტიპის დიალოგის ჩატარების წესი მოიცავს ცოდნის კონცეფციის იდენტიფიცირებას, რომელიც ლექტორს სურს, რომ სტუდენტმა გაიგოს იმ კითხვების მეშვეობით, რომელიც

სტუდენტებს მიიყვანს ამ ცოდნამდე. ზ) ანალოგია - წინასწარ შეირჩევა კაზუსი, შესაბამისი კითხვებით, რომლის ფაქტებიც შესაძლებელი იქნება შეიცვალოს მათი განხილვის დროს. სწორად დასმულ კითხვებს სტუდენტები მიჰყავთ დასკვნებამდე. გ) კრიტიკული აზროვნება - აღნიშნული სოკრატეს მეთოდი იყენებს კითხვებს იმისათვის, რომ შეამოწმოს სტუდენტთა ღირებულებები, პრინციპები. აქცენტი კეთდება აზროვნებაზე იდეების მიღმა, და არა იდეების ცოდნაზე. მოითხოვს საკლასო გარემოს, რომელსაც ახასიათებს ე.წ. „პროდუქტიული დისკომფორტი" და უფრო მეტად გამოიყენება იმისთვის, რომ წარმოჩენილ იქნას სირთულე, კომპლექსურობა და გაურკვევლობა, ვიდრე ფაქტების გამოვლენაზე.

გამოცდილებაზე დაფუძნებული სწავლება - ეხმარება სტუდენტს მოერგოს პროფესიულროლს და გაითავისოს იგი. ეს მეთოდი უვითარებს სტუდენტს სამართლებრივი პრობლემის გადაჭრის უნარებს; ეხმარება კომუნიკაციისა და პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარებაში; ასევე იმის გაგებაში, თუ როგორ უნდა ისწავლოს გამოცდილებაზე დაყრდნობით. გამოცდილებაზე დაფუძნებული სწავლება პასუხობს სტუდენტის რეალურ მოთხოვნილებებსა და ინტერესს.

კონტინუუმი (მჭიდროდ დაკავშირებული მოვლენების ერთობლიობა) - კონტინუუმი არის მეთოდი, რომელიც ხელს უწყობს სტუდენტებს გამოხატონ თავიანთი პოზიციები სადავო საკითხებთან დაკავშირებით. ეს მალზე სასარგებლოა სტუდენტების ცოდნის შეფასებებისათვის ლექციამდე ან ასევე ლექციის შემდეგ იმის გასარკვევად, თუ რამდენად კარგად იქნა გაგებული ახალი მასალა, რადგან მეთოდი მოიცავს სტუდენტების ფიზიკურ მოქმედებას და შესაბამისად პასიურ სტუდენტებსაც კი ახალისებს გულხდილი ლაპარაკისთვის.

- **Classifying Arguments (არგუმენტების კლასიფიცირება)** - არგუმენტების კლასიფიცირება სასამართლო პრაქტიკის შესწავლის ერთ-ერთ ვარიანტს წარმოადგენს. ამ აქტივობის პროცესში, სტუდენტები შეისწავლიან შემთხვევებს, შემდეგ კი გადაეცემათ არგუმენტების სია. ეს სია აუცილებლად უნდა შეიცავდეს ორივე მხარის არგუმენტებს. სტუდენტები კითხულობენ და აფასებენ თითოეულ არგუმენტს, შემდეგ კი იღებენ გადაწყვეტილებას იმის შესახებ, თუ რომელი მხარის მიერ არის წარმოდგენილი არგუმენტები - მოსარჩელის თუ მოპასუხის. ეს აქტივობა წარმოადგენს პირველ ნაბიჯს, რომლითაც სტუდენტები ეცნობიან უზენაესი სასამართლოს საქმეებზე არსებულ არგუმენტებს. ერთი მხრივ, სტუდენტებს აქვთ მთავარი არგუმენტები, მეორე მხრივ კი მათ შეუძლიათ აღმოაჩინონ საკუთარი არგუმენტები უკანა პლანზე არსებული ინფორმაციის გაცნობის შემდეგ.
- **ვერბალური, ანუ ზეპირსიტყვიერი მეთოდი** - ახალი მასალის გადაცემა ზეპირსიტყვიერად, თხრობითი სახით, რომლის დროსაც კომპლექსურად გამოიყენება სხვადასხვა მეთოდი თემატიკის შინაარსიდან გამომდინარე;
- **წიგნზე მუშაობის მეთოდი**, რომელიც ძირითადად სწავლის პროცესში გამოიყენება. სტუდენტი ამუშავებს თემატიკისათვის საჭირო მასალას მითითებული ლიტერატურის და სხვა წყაროების გამოყენებით;
- **დემონსტრირების მეთოდი**, რომელიც ინფორმაციის ვიზუალურად წარმოდგენას გულისხმობს. შედეგის მიიღწევის თვალსაზრისით ის საკმაოდ ეფექტურია. შესასწავლი მასალის დემონსტრირება შესაძლებელია განხორციელდეს როგორც ლექტორის, ისე სტუდენტის მიერ. ეს მეთოდი გვეხმარება თვალსაჩინო გავხადოთ სასწავლო მასალის აღქმის სხვადასხვა საფეხური, დავაკონკრეტოთ, თუ რისი შესრულება მოუწევთ სტუდენტებს დამოუკიდებლად. ამავე დროს, ეს

სტრატეგია ვიზუალურად წარმოაჩენს საკითხის/პრობლემის არსს;

- **დისკუსია/დებატები** - ინტერაქტიური სწავლების ერთ-ერთი ყველაზე გავრცელებული მეთოდია. დისკუსიის პროცესი მკვეთრად ამაღლებს სტუდენტთა ჩართულობის ხარისხსა და აქტივობას. დისკუსია შესაძლებელია გადაიზარდოს კამათში. ეს პროცესი არ შემოიფარგლება მხოლოდ ლექტორის მიერ დასმული შეკითხვებით. ეს მეთოდი უვითარებს სტუდენტს კამათისა და საკუთარი აზრის დასაბუთების უნარს;
- **ჯგუფური (collaborative) მუშაობა** - ამ მეთოდით სწავლება გულისხმობს სტუდენტთა ჯგუფებად დაყოფას და მათთვის სასწავლო დავალების მიცემას. ჯგუფის წევრები ინდივიდუალურადამუშავებენ საკითხს და პარალელურად უზიარებენ მას ჯგუფის დანარჩენ წევრებს. დასახული ამოცანიდან გამომდინარე შესაძლებელია ჯგუფის მუშაობის პროცესში წევრებს შორის მოხდეს ფუნქციების გადანაწილება. ეს სტრატეგია უზრუნველყოფს ყველა სტუდენტის მაქსიმალურ ჩართულობას სასწავლო პროცესში;
- **თანამშრომლობითი (cooperative) სწავლება** - იმგვარი სწავლების სტრატეგიაა, სადაც ჯგუფის თითოეული წევრი ვალდებულია არა მხოლოდ შეისწავლოს, არამედ დაეხმაროს თავის თანაგუნდელს საგნის უკეთ შესწავლაში. თითოეული ჯგუფის წევრი მუშაობს პრობლემაზე ვიდრე ყველა მათგანი არ დაეუფლება საკითხს;
- **ინდუქცია, დედუქცია, ანალიზი და სინთეზი** - სწავლების <u>ინდუქციური</u> მეთოდი განსაზღვრავს ნებისმიერი საგნობრივი ცოდნის ისეთ ფორმას, როდესაც სწავლის პროცესში აზრის მსვლელობა კერძოდან კონკრეტულისაკენ, ფაქტებიდან განზოგადებისაკენ არის მიმართული, ანუ მასალის გადმოცემისას პროცესი მიმდინარეობს კონკრეტულიდან ზოგადისაკენ.

სწავლების <u>დედუქციური</u> მეთოდი განსაზღვრავს ნებისმიერი საგნობრივი ცოდნის გადაცემის ისეთ ფორმას, რომელიც ზოგად ცოდნაზე დაყრდნობით ახალი ცოდნის აღმოჩენის ლოგიკურ პროცესს წარმოადგენს, ანუ პროცესი მიმდინარეობს ზოგადიდან კონკრეტულისაკენ.

სასწავლო პროცესში <u>ანალიზის</u> მეთოდი გვეხმარება სასწავლო მასალის, როგორც ერთი მთლიანის, შემადგენელ ნაწილებად დაშლაში, ამით მარტივდება რთული პრობლების შიგნით არსებული ცალკეული საკითხების დეტალური გაშუქება.

<u>სინთეზის</u> მეთოდი გულისხმობს შებრუნებულ პროცედურას, ანუ ცალკეული საკითხების დაჯგუფებით ერთი მთლიანის შედგენას. ეს მეთოდი ხელს უწყობს პრობლემის, როგორც მთელის დანახვის უნარის განვითარებას;

ქმედებაზე ორიენტირებული სწავლების მეთოდები - მოითხოვს ლექტორისა და სტუდენტის აქტიურ ჩართულობას სწავლების პროცესში, სადაც განსაკუთრებულ დატვირთვას იძენს თეორიული მასალის პრაქტიკული ინტერპრეტაცია.

სწავლა-სწავლების მეთოდები არის მოქნილი და ითვალისწინებს სტუდენტის ინდივიდუალურ მოთხოვნებს.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები:

- სწავლა-სწავლების მეთოდები;
- საგანმანათლებლო პროგრამა.

რეკომენდაციები:

წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ

პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
-

შეფასება

o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა

√შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

2.6. სტუდენტების შეფასება

სტუდენტების შეფასება ხორციელდება დადგენილი პროცედურების მიხედვით, გამჭვირვალეა და კანონმდებლობასთან შესაბამისი.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

სტუდენტის შეფასება ხორციელდება დადგენილი პროცედურების შესაბამისად, სამართლიანად გამოიყენება და კანონმდებლობასთან შესაბამისობაშია.

სტუდნეტის შეფასების სისტემა, პროგრამით, შემდეგნაირად არის განსაზღვრული:

სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა: სტუდენტთა ცოდნის შეფასება მოხდება 100 ქულიანი სისტემით

სტუდენტის ცოდნის შეფასება ხორციელდება ზეპირი და/ან წერილობითი ფორმით. სასწავლო კურსის/კომპონენტის მაქსიმალური შეფასება 100 ქულის ტოლია. შეფასება ითვალისწინებს შუალედურ და

დასკვნით შეფასებას, რომელთა ჯამი შეადგენს 100 ქულას.
შეფასების სისტემა უშვებს:

ხუთი სახის დადებით შეფასებას:

1) (A) ფრიადი – შეფასების 91 - 100 ქულა;
2) (B) ძალიან კარგი – მაქსიმალური შეფასების 81 - 90 ქულა;
3) (C) კარგი – მაქსიმალური შეფასების 71 - 80 ქულა;
4) (D) დამაკმაყოფილებელი – მაქსიმალური შეფასების 61 - 70 ქულა;
5) (E) საკმარისი – მაქსიმალური შეფასების 51 - 60 ქულა.

ორი სახის უარყოფით შეფასებას:

1) (FX) ვერ ჩააბარა – მაქსიმალური შეფასების 41 - 50 ქულა, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე ერთხელ გასვლის უფლება;
2) (F) ჩაიჭრა – მაქსიმალური შეფასების 40 ქულა და ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

კრედიტის მიღება შესაძლებელია მხოლოდ სტუდენტის მიერ სილაბუსით დადგენილი სწავლის შედეგების მიღწევის შემდეგ, ქვემოთმოყვანილი აუცილებელი მოთხოვნების გათვალისწინებით:
ა) შუალედური და დასკვნითი შეფასებების მინიმალური კომპეტენციის ზღვრის გადალახვის შემთხვევაში;
ბ) საბოლოო შეფასების მაქსიმალური 100 ქულიდან მინიმუმ 51 ქულის მოგროვების შემთხვევაში.

შეფასებათა მინიმალური კომპეტენციის ზღვრები

შუალედური და დასკვნითი შეფასებებისთვის განსაზღვრულია მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი. დასკვნითი შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვრის ხვედრითი წილი არ აღემატება დასკვნითი შეფასების 60%-ს.

შუალედური და დასკვნითი შეფასებების ქულობრივი განაწილება, მათი მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი და შეფასების რუბრიკები გაწერილია შესაბამისი კომპონენტის სილაბუსში.

საპატიო (შუალედური/დასკვნითი) გამოცდები

თუ სტუდენტი ვერ დაესწრება გამოცდას (შუალედურს ან დასკვნითს), მას უფლება აქვს ისარგებლოს საპატიო გამოცდაზე გასვლის უფლებით, შზსუ-ს აკადემიურ კალენდარში მითითებული პერიოდის განმავლობაში.

სტუდენტებმა უნდა დაასაბუთონ გამოცდის გაცდენის მიზეზი ფაკულტეტზე შესაბამისი დოკუმენტების წარდგენით შუალედური გამოცდის ჩატარებიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში და დასკვნითი გამოცდის ჩატარებიდან 2 კალენდარული დღის ვადაში.

საპატიო გამოცდაზე მიღებული ქულა ჩაითვლება შუალედური/დასკვნითი გამოცდის ქულად. აღდგენითი ან საპატიო გამოცდების გაცდენის შემთხვევაში, სტუდენტი ვეღარ ისარგებლებს საპატიო გამოცდაზე გასვლის უფლებით.

დამატებითი გამოცდა

სტუდენტს უფლება აქვს ისარგებლოს დამატებითი გამოცდით, თუ:
ა) სტუდენტის საერთო შეფასება (შუალედური და დასკვნითი შეფასებების ქულათა ჯამი) არის 41-50 ქულა;
ბ) სტუდენტის საერთო შეფასება (შუალედურდა დასკვნითი შეფასებების ქულათა ჯამი) არის მინიმუმ 51 ქულა, მაგრამ დასკვნითი შეფასებისას ვერ გადალახა ამ ეტაპისათვის განსაზღვრული მინიმალური კომპენტენციის ზღვარი

შეფასების სისტემა პროგრამით არის განსაზღვრული და ხელმისაწვდომია

დაინტერესებული პირთათვის.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები: • საგანმანათლებლო პროგრამა; • სასწავლო პროცესის მარეგულირებელი წესი; • შეფასების სისტემა.
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ○
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა √შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია	არ არის შესაბამისობაში

		მოთხოვნებთან	მოთხოვნებთან	მოთხოვნებთან
სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა	✓			

3. სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა

პროგრამა უზრუნველყოფს სტუდენტზე ორიენტირებული გარემოს შექმნას, შესაბამისი სერვისების შეთავაზებით; ხელს უწყობს სტუდენტების მაქსიმალურ ინფორმირებას, ახორციელებს მრავალფეროვან ღონისძიებებს და ხელს უწყობს სტუდენტების ჩართულობას ადგილობრივ და/ან საერთაშორისო პროექტებში.

3.1 სტუდენტთა საკონსულტაციო მომსახურება
სტუდენტი იღებს სასწავლო პროცესის დაგეგმვაზე, აკადემიური მიღწევების გაუმჯობესებაზე, დასაქმებაზე სათანადო კონსულტაციას და კარიერულ განვითარებასთან დაკავშირებით მხარდაჭერას.
სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი ○ საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის, მასზე თანდართული დოკუმენტაციისა და აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით აღწერეთ, გააანალიზეთ და შეაფასეთ საგანმანათლებლო პროგრამის მოცემული სტანდარტის კომპონენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობა; ანალიზში უნდა აისახოს პრობლემატური საკითხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
მტკიცებულებები/ინდიკატორები ○ კომპონენტის მტკიცებულებები/ინდიკატორები შესაბამისი დოკუმენტებისა და ინტერვიუს შედეგების ჩათვლით
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ○
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა ☐ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

3.2 მაგისტრანტთა და დოქტორანტთა ხელმძღვანელობა
მაგისტრანტებსა და დოქტორანტებს ჰყავთ კვალიფიციური ხელმძღვანელი.
სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი ○ საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის, მასზე თანდართული დოკუმენტაციისა და აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით აღწერეთ, გააანალიზეთ და შეაფასეთ საგანმანათლებლო პროგრამის მოცემული სტანდარტის კომპონენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობა; ანალიზში უნდა აისახოს პრობლემატური საკითხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
მტკიცებულებები/ინდიკატორები ○ კომპონენტის მტკიცებულებები/ინდიკატორები შესაბამისი დოკუმენტებისა და ინტერვიუს შედეგების ჩათვლით
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ

პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ○
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა ☐ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა				

4. სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა

ადამიანური, მატერიალური, საინფორმაციო და ფინანსური რესურსები უზრუნველყოფს პროგრამის მდგრად, სტაბილურ, ეფექტიან და ეფექტურ ფუნქციონირებას და განსაზღვრული მიზნების მიღწევას.

4.1 ადამიანური რესურსი

- პროგრამას ახორციელებენ შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე პირები, რომლებსაც აქვთ პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების გამომუშავებისათვის აუცილებელი კომპეტენცია;
- პროგრამის განმახორციელებელი აკადემიური/სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის რაოდენობა და დატვირთვა უზრუნველყოფს საგანმანათლებლო პროგრამით განსაზღვრული სასწავლო პროცესის წარმართვას და ასევე, სამეცნიერო-კვლევითი/შემოქმედებითი/საშემსრულებლო საქმიანობისა და სხვა მათზე დაკისრებული ფუნქციების ჯეროვან შესრულებას. აკადემიურ და მოწვეულ პერსონალს შორის ბალანსი უზრუნველყოფს პროგრამის მდგრადობას;
- პროგრამის ხელმძღვანელს გააჩნია პროგრამის შემუშავებისათვის აუცილებელი ცოდნა და გამოცდილება და უშუალოდაა ჩართული პროგრამის განხორციელებაში;
- პროგრამის სტუდენტები, უსდ-ის მიერ უზრუნველყოფილები არიან სათანადო რაოდენობისა და შესაბამისი კომპეტენციის მქონე ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალით.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

შედარებითი კომერციული სამართლის სამაგისტრო პროგრამის განხორციელებაში ჩართულია როგორც აკადემიური პერსონალი ასევე 14 მოწვეული ლექტორები. აკადემიური პერსონალი წარმოდგენილია 2 პროფესორის, 4 ასოცირებული პროფესორის პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური და მოწვეული პერსონალის საერთო რაოდენობა არის 18. პერსონალს გააჩნია სწავლის შედეგებზე გასვლისათვისათვის საჭირო კვალიფიკაცია და გამოცდილება, რაც დასტუდრება როგორც სამეცნიერო აქტივობით ასევე პრაქტიკული გამოცდილებით. პერსონალი ასევე პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილ სხვადასხვა ღონისძიებებში, მათ შორის მონაწილეობს სტუდენტების კონსულტირების და პროგრამის განვითარების პროცესებში.

წარმოდგენილ დოკუმენტაციაზე დაყრდნობით პროგრამაზე ირიცხება 15 აქტიური სტატუსის მქონე სტუდენტი. აკადემიური და მოწვეული პერსონალის თანაფარდობა სტუდენტების რაოდენობასთან საშაულებას იძლევა ხარისხიანად იქნეს მიღწეული პროგრამით დასახული მიზნები. რაც შეეხება აკადემიური პერსონალის დატვირთვას, საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების ინსტრუქციის მიხედვით, „5.7 პროგრამებზე სტუდენტთა კონტინგენტის განსაზღვრისას, მხედველობაში უნდა იყოს მიღებული აკადემიური პერსონალის დატვირთვის სქემით გათვალისწინებული სწავლებისა და კვლევისთვის დადგენილი საათობრივი დატვირთვა.“ თუმცა პერსონალის დატვირთვის სქემის შესახებ დამატებით წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში ინფორმაცია მოძიებული ვერ იქნა. აღსანიშნავია, რომ შედარებითი კომერციული სამართლის სამაგისტრო პროგრამის ხელმძღვანელს აქვს მრავალწლიანი

აკადემიური გამოცდილება.

პროგრამას ასევე ემსახურება 28 ადმინისტრაციული და დამხარე პერსონალი, აქედან 5 ადმინისტრაციული ფაკულტეტის დეკანი, პროგრამის კოორდინატორი, ფაკულტეტის ადმინისტრაციულ საქმეთა მენეჯერი, იურიდიული კლინიკის ხელმძღვანელი, იურიდიული კლინიკის ზედამხედველი და სამაგისტრო და სადოქტორო სკოლის თანამშრომლები.აქტიური სტატუსის მქონე სტუდენტების რაოდენობასთან მიმართებით ადმინისტრაციული და დამხარე პერსონალის რაოდენობა სრულად საკმარისია. აღსანიშანავია ისიც, რომ პერსონალის კვალიფიკაცია შეესაბამება მათ მიერ განსახორციელებელ ფუნქციებს.

მტკიცებულებები/ინდიკატორები

- პერსონალის CV და ხელშეკრულებები
- აკადემიური და მოწვეული პერსონალის ჩამონათვალი და დატვირთვის მაჩვენებელი
- ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის რაოდენობა
- სტუდენტების რაოდენობა
- საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების ინსტრუქციის

რეკომენდაციები:

წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

შეფასება

o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა

√ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

4.2 აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარება

- დაწესებულება რეგულარულად აწარმოებს პროგრამაში ჩართული აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის შეფასებასა და შედეგების ანალიზს;
- უსდ ზრუნავს აკადემიური, სამეცნიერო და მოწვეული პერსონალის პროფესიულ განვითარებაზე, ასევე ხელს უწყობს მათ მიერ სამეცნიერო/კვლევითი საქმიანობის განხორციელებას.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

- უსდ-ს მიეცა შემდეგი რეკომენდაციები:

1. აკადემიური/მოწვეული პერსონალის პროფესიული განვითარების გეგმა უფრო მკაფიოდ გაიწეროს;

უსდ-ს მიერ წარმოდგენილი ანგარიშის მიხედვით უსდ პერსონალის მოთხოვნების გათვალისწინებით გეგმავს და ახორციელებს პროფესიული განვითარების სხვადასხვა აქტივობებს. მაგ. 05.10.2020-ში უსდ-მ მიმართა სსიპ განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრს (#020/01/2954) აკადემიური/მოწვეული პერსონალის პროფესიულ განვითარებაზე ორიენტირებული ტრენინგების /სამუშაო შეხვედრების ჩატარების თაობაზე. უსდ-სა და ცენტრს შორის შემდგარი კომუნიკაციის შედეგად დაიგეგმა ტრენინგების /სამუშაო შეხვედრების სერია.

ასევე გადამუშავდა და გაუმჯობესდა შზსუ-ს აკადემიური საქმიანობის წახალისების დებულება, კერძოდ, შეიცვალა, დებულებები, რომელიც ეხება სამეცნიერო ღონისძიებაში მონაწილეობისათვის წახალისების თანხის მიღების წესი (მუხლი 4), სტატიის გამოქვეყნებისათვის წახალისების თანხის მიღების წესი (მუხლი 5); წახალისების თანხის გაცემა წიგნის/წიგნის თავის გამოცემისათვის(მუხლი 6); წახალისება სარედაქციო სამუშაოსათვის(მუხლი 7); პატენტი (მუხლი 8).

მისასალმებელია, უსდ-ს მიერ განხორციელებული ცვლილებები აკადემიური

საქმინობის წახალისებასთან დაკავშირებით, თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ აკრედიტაციის საბჭოს მიერ გაცემული რეკომენდაცია ეხებოდა პროფესიული განვითარების მკაფიო გეგმის არსებობას. წარმოდგენილი მტკიცებულებებით, არ დგინდება, პროფესიული განვითარების მკაფიო სტარტეგია/სამოქმედო გეგმა თუ არსებობს. შესაბამისად, ამ სტანდარტთან მიმართებით რეკომენდაციის შესრულის შეფასება ვერ ხდება. მხოლოდ განხორციელებული აქტივობებისა და წახალისების მექანიზმი ვერ იქნება განხილული პროფესიული განვითარების გეგმად. 2. რეკომენდაციის თანახმად, ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურმა ჩაატაროს კვლევა, სტატისტიკურად უარყოფითი ტენდენციის გამომწვევი მიზეზის გამოსარკვევად და აღმოსაფხვრელად. უსდ-ს მიერ წარმოდგენილ ანგარიშზე დაყრდნობით, სხვა კლევებთან ერთად ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურმა ჩაატარა 2020-2021 წლის შემოდგომის სასწავლო კურსებში სტუდენტების მიერ მიღებული შეფასებების ანალიზი - ე.წ. grade distribution. უსდ-ს მიერ წარმოდგენილი კვლევის შედეგის მიხედვით, აღნიშნულ კლევაში არ არის გამოკვეთილი საყუდარღებო შემთხვევები. შესაბამისად, 2020-2021 წლის მდგომარეობით უარყოფითი ტენდენცია არ დაფისირებულა. მნიშვნელოვანია ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურმა გააგრძელოს შესაბამისი კვლევების გზით დაკვირვება.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები ○ უსდ-ს ანგარიში. პერსონალის პროფესიული განვითარებისკენ მიმართული აქტივობების ჩამონათვალი 2019-2021 წლები; • ტრენინგების დადასტურება/ფოტოები; ○ სამართლის ფაკულტეტის პერსონალის სამეცნიერო-კვლევითი მაჩვენებლები 2015-2021; ○ IBSU.R14G აკადემიური საქმიანობის წახალისების დებულება. ○ სასწავლო კურსების შეფასების კითხვარი IBSU P07F03.G Course_Evaluation; ○ პროგრამის შეფასების კითხვარი IBSU_R36I01F10.EG_Program_Evaluation_Students; ○ სტუდენტებთან შეხვედრის კითხვარი. ○ 1 კურსი-სასწავლო კურსების შეფასება; ○ 2 კურსი- სასწავლო კურსების შეფასება ; ○ . პროგრამის შეფასება LAW (MA_GEO) 2021; ○ პროგრამის შეფასების გამოკითხვის მონაცემები; ○ შეხვედრის ანალიზი - პირველკურსელებთან; ○ შეხვედრის ანალიზი - მეორეკურსელებთან; ○ SIS და Smart ბაზების მონიტორინგის მონაცემები და მონიტორინგის ანგარიში;

- grade distribution -2020-2021 წლის შემოდგომის სემესტრში ჩატარებულ სასწავლო კურსებში სტუდენტების მიერ მიღებული შეფასებების დამუშავებული მონაცემები;
- grade distribution -ანგარიში.

რეკომენდაციები:

წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

შეფასება

o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა

✓ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

4.3 მატერიალური რესურსი

პროგრამა უზრუნველყოფილია იმ აუცილებელი ინფრასტრუქტურითა და ტექნიკური აღჭურვილობით, რაც საჭიროა საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებული სწავლის შედეგების მისაღწევად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

- საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის, მასზე თანდართული დოკუმენტაციისა და აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე

დაყრდნობით აღწერეთ, გააანალიზეთ და შეაფასეთ საგანმანათლებლო პროგრამის მოცემული სტანდარტის კომპონენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობა; ანალიზში უნდა აისახოს პრობლემატური საკითხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
მტკიცებულებები/ინდიკატორები ○ კომპონენტის მტკიცებულებები/ინდიკატორები შესაბამისი დოკუმენტებისა და ინტერვიუს შედეგების ჩათვლით
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
შეფასება ㅇ გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა ☐ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

4.4 პროგრამის/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტი და პროგრამის ფინანსური მდგრადობა
პროგრამის/ფაკულტეტის/სკოლის ბიუჯეტით გათვალისწინებული ფინანსური რესურსების გამოყოფა ეკონომიკურად მიღწევადია და შეესაბამება პროგრამის საჭიროებებს.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი
○ საგანმანათლებლო პროგრამის თვითშეფასების ანგარიშის, მასზე თანდართული დოკუმენტაციისა და აკრედიტაციის ვიზიტის შედეგად მიღებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით აღწერეთ, გააანალიზეთ და შეაფასეთ საგანმანათლებლო პროგრამის მოცემული სტანდარტის კომპონენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობა; ანალიზში უნდა აისახოს პრობლემატური საკითხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
მტკიცებულებები/ინდიკატორები
○ კომპონენტის მტკიცებულებები/ინდიკატორები შესაბამისი დოკუმენტებისა და ინტერვიუს შედეგების ჩათვლით
რეკომენდაციები:
წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):
○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)
○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
შეფასება
o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა ☐ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა	✓			

5. სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები

სწავლების ხარისხის განვითარების მიზნით პროგრამა იყენებს შიდა და გარე ხარისხის სამსახურებს, პერიოდულ მონიტორინგსა და შეფასებას უწევს პროგრამას. აგროვებს და აანალიზებს რელევანტურ ინფორმაციას შესაბამისი გადაწყვეტილების მისაღებად და განსავითარებლად.

5.1 შიდა ხარისხის შეფასება
პროგრამაში ჩართული პერსონალი თანამშრომლობს შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან/პერსონალთან პროგრამის ხარისხის შეფასების პროცესის დაგეგმვის, შეფასების ინსტრუმენტების შემუშავებისა და შეფასების განხორციელების პროცესში და იყენებს ხარისხის შეფასების შედეგებს პროგრამის გასაუმჯობესებლად.
სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი პროგრამაში ჩართული პერსონალი თანამშრომლობს შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან პროგრამის ხარისხის შეფასების პროცესის დაგეგმვის, შეფასების ინსტრუმენტების შემუშავებისა და შეფსების განხორციელების პროცესში. პროგრამასთან დაკავშირებული პერსონალი პროგრამასთან დაკავშირებული ცვლილებების განხორციელებისას ითვალისწინებს შეფასების შედეგებს. პროგრამის ხარისხის უზრუნველყოფა დაფუძნებულია პრინციპზე „დაგეგმე,განახორციელე, შეამოწმე, განავითარე“.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები: • გამოკითხვის ფორმები; • გამოკითხვის შედეგები; • საგანმანატლებლო პროგრამების დაგეგმვის, შემუშავებისა და განვითარების ინსტრუქცია.
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა √ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

5.2 გარე ხარისხის შეფასება
პროგრამა რეგულარულად იყენებს გარე ხარისხის შეფასების შედეგებს.
სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი პროგრამა რეგულარულად იყენებს გარე ხარისხის შეფასების შედეგებს. გარე ხარისხის შეფასების შედეგებს, მაგალითად, ეროვნული კარედიტაციის პროცესის შედეგად მიღბულ რეკომენდაციებს, უსდ იზიარებს და ასრულებს. შესაბამისად, პროგრამა იყენებს გარე ხარისხის შეფასების შედეგებს.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები: • გარე ხარისხის შეფასების შედეგები; • გარე ხარისხის შეფასების შედეგად განხორციელებული ცვლილებები.
რეკომენდაციები:

წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები

რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის

საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში):

- პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის

მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში)

- მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

შეფასება

o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა

√ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან

☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

5.3. პროგრამის მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება

პროგრამის მონიტორინგი და პერიოდული შეფასება ხორციელდება აკადემიური, სამეცნიერო, მოწვეული ადმინისტრაციული, დამხმარე პერსონალის, სტუდენტების, კურსდამთავრებულების, დამსაქმებლების და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით ინფორმაციის სისტემური შეგროვების, დამუშავებისა და ანალიზის მეშვეობით. შეფასების შედეგები გამოიყენება პროგრამის გასაუმჯობესებლად.

სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის აღწერითი მიმოხილვა და ანალიზი

პროგრამის მონიტორინგის და პერიოდული შეფასება ხორციელდება აკდემიური, მოწვეული, ადმინისტრაციული და დამხმარე პერსონალის ჩართულობით. მასში, ასევე, მონაწილეობენ სტუდენტები. პროგრამის შეფასება პერიოდულად ხორციელდება, მაგალითად, სტუდენტების მიერ, რაც დასტურდება სტუდენტთა მხრიდან პროგრამის შეფასების შედეგების ანალიზის დოკუმენტიდან.

უსდ-ის შეფასების შედეგებზე დაკვირვებით, გაანალიზებული აქვს ცვლილებების საჭიროების საკითხი, რის შედეგად, მათი დამატებით განხორციელების აუცილებლობა არ არის გამოკვეთილი. სტუდენტების, ასევე, აფასებენ სასწავლო კურსებს, რომელთა შედეგებიც გამოიყენება პროგრამის ადმინისტრირების გაუმჯობესების მიზნით.
მტკიცებულებები/ინდიკატორები: • პროგრამის შეფასება; • სტუდენტთა გამოკითხვის ფორმები და მიღებული შედეგების ანალიზი.
რეკომენდაციები: წინადადება(ები), რომელიც უსდ-მ უნდა გაითვალისწინოს იმისათვის რომ პროგრამამ დააკმაყოფილოს სტანდარტის მოთხოვნები
რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის არასავალდებულო ხასიათის რჩევები პროგრამის განვითარებისთვის
საუკეთესო პრაქტიკა (არსებობის შემთხვევაში): ○ პრაქტიკა, რომელიც არის გამორჩეულად ეფექტური და რომელიც შეიძლება გახდეს სამიზნე ნიშნული ან მაგალითი სხვა საგანმანათლებლო პროგრამებისათვის
მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი (მოქმედი აკრედიტებული პროგრამის შემთხვევაში) ○ მნიშვნელოვანი მიღწევები და/ან პროგრესი, რომელიც პროგრამაში განხორციელდა წინა აკრედიტაციის შემდეგ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
შეფასება o გთხოვთ, შეაფასოთ პროგრამის სტანდარტის აღნიშნულ კომპონენტთან შესაბამისობა √ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან ☐ არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან

სტანდარტი	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები	√			

თანდართული დოკუმენტაცია (არსებობის შემთხვევაში)

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სახელწოდება: შპს „შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი

უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის სახელწოდება, საფეხური:

შედარებითი კომერციული სამართლის სამაგისტრო პროგრამა

დასკვნის გვერდების რაოდენობა: 42

პროგრამის სტანდარტთან შესაბამისობა

სტანდარტები	შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	მეტწილად შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	ნაწილობრივ შესაბამისობაშია მოთხოვნებთან	არ არის შესაბამისობაში მოთხოვნებთან
1. საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, სწავლის შედეგები და მათთან პროგრამის შესაბამისობა	✓			
2. სწავლების მეთოდოლოგია და ორგანიზება, პროგრამის ათვისების შეფასების ადეკვატურობა	✓			
3. სტუდენტთა მიღწევები, მათთან ინდივიდუალური მუშაობა - არ შეფასდა				
4. სწავლების რესურსებით უზრუნველყოფა, შეფასდა 4.1 და 4.2 კომპონენტი	✓			
5. სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობები				

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის თავმჯდომარის

სახელი, გვარი, ხელმოწერა

გიორგი მახარობლიშვილი

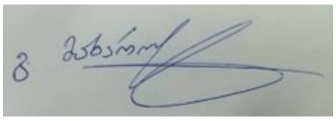

აკრედიტაციის ექსპერტთა ჯგუფის წევრ(ებ)ის

სახელი, გვარი, ხელმოწერა

ნონა ზუბიტაშვილი